

Конопляник Олег Васильович

старший викладач кафедри спортивних дисциплін
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕЛОСИПЕДНОГО ТУРИЗМУ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Анотація. Дана стаття присвячена розгляду сучасного стану велосипедного туризму в Миколаївській області, вивченню основних проблем даного напрямку спортивного туризму та аналізу ключових перспектив розвитку. Виявлено, що розвиток велотуризму на Миколаївщині є актуальним напрямком спортивного туризму, який спроможний підвищувати рівень туристичної привабливості регіону.

Ключові слова: велотуризм, велопохід, велопарад, культура дорожнього руху, велосипедний форум, велоактивісти.

У контексті розвитку спортивного та оздоровчого туризму в Україні, зокрема в Миколаївській області, питання формування велосипедного туризму та вивчення основних проблем даного напрямку є актуальним та недостатньо вивченим.

Останніми роками велосипедний туризм стає дедалі популярним видом відпочинку. Зростання його популярності пов'язано з модою на здоровий спосіб життя у цілому, оскільки велоспорт є одним з найбільш екологічних видів туризму. Він приваблює до себе відчуттям швидкості, свободи, цікавими екскурсіями та можливістю відпочинку на природі.

Починаючи з 2005 року велосипедний туризм в Миколаївській області починає набирати нові оберти у своєму розвитку. На місцевому рівні починають проводитися велопаради, велосипедні змагання різних рівнів (асфальтне покриття дороги, пересічна місцевість, Грунтове

покриття та ін.), які проводяться з метою звернути увагу місцевої влади та громадян на проблеми велотуристів. У зв'язку з цим постає питання про розробку спеціальних маршрутів, їх маркування, вивчення потреб велосипедистів, отримання підтримки даного виду спортивного туризму від місцевої та обласної влади, підвищення загальної культури учасників дорожнього руху.

Вивчення сучасного стану велосипедного туризму, проблем та перспектив розвитку даного напрямку спортивного туризму є предметом спортивних досліджень і наукових дискусій. Аналізуючи дослідження і публікації, присвячені зазначеній проблемі, варто відзначити праці науковців: Антипова В.В., Бергмана Б.І., Гуляєва В.Г., Дмитрука О.Ю., Єрдакова С.В., Любовницького В.А., Певцова Д.В., Соколова В.А. та ін.

В останні роки значно зріс інтерес населення до активних видів туризму, серед яких гірський, кінний, водний, спелеотуризм, вітрильний та інші. Особливої популярності набуває і велосипедний туризм.

За оцінкою фахівців, велотуризм на туристичному ринку може стати досить перспективним напрямком, через те що має ряд переваг серед інших видів туризму. По-перше, для туриста такий варіант проведення відпочинку є комплексним, тому що дозволяє задовольнити не тільки пізнавальну потребу, а й розвинути фізичну форму. По-друге, велотуризм - найпростіший, недорогий і ефективний спосіб подорожувати по країні або за її межами. Веломаршрути, як правило, не вимагають значних грошових витрат, а також спеціальної підготовки. По-третє, велотуризм є екологічно чистим видом туризму, що не завдає шкоди навколишньому середовищу і не виробляє шуму та вібрацій. По-четверте, з медичної точки зору поїздка на велосипеді – хороший тренінг вестибулярного апарату, який координує ходу і рівновагу, а також чудове аеробне навантаження. По-п'яте, велотуризм – це всесезонний вид туризму. У велопоходи можна ходити як влітку, так і навесні, восени і навіть взимку. По-шосте, для велосипедного

туризму немає недосяжних місць. Він відповідає таким параметрам, як всюдихідність і мобільність.

Можна з упевненістю прогнозувати стійкі перспективи розвитку велотуризму і з точки зору професійної діяльності. Чимало вітчизняних туристичних фірм підтверджують наявність попиту на велотури і більшість з них виявляють готовність до реалізації подібних туристичних продуктів.

У Миколаївській області активним організатором велопарадів та велопоходів є Миколаївська міська молодіжна громадська організація «Альтер-Спорт», яка заснована 17 травня 2004 року. Основною метою організації є популяризація серед молоді інтересу до активного і здорового способу життя, через залучення її до заняття вуличними, екстремальними видами спорту, активної соціальної і творчої діяльності [5].

Доцільно також сказати про велосипедні форуми в Миколаєві та області. Головним є Клуб спортивного велотуризму «Ротор» [4] та Миколаївський велосайт [6]. На даних інтернет-ресурсах є чимало учасників, які проводять власні велопоходи, змагання, конкурси, спілкуються з актуальних питань, проводять пропаганду здорового способу життя, привертають увагу до проблем велотуризму та велосипедного спорту.

Таким чином, можна сказати про те, що активний велотуризм в Миколаївській області має дуже привабливі позиції. Однак, існує також чимало проблем, які стають на заваді велоруху Миколаївщини.

На думку автора, до основних проблем велотуризму в Миколаївській області належать:

1. Відсутність фіксованих маршрутів для велотуризму. Як правило, професійні велотуристи обирають довільний маршрут відповідно до власних побажань. Але новачку складно буде розібратися в цьому питанні, скласти власний маршрут, підготувати устаткування відповідно до виду

маршруту тощо.

2. Не належний стан дорожнього покриття Миколаївської області. Дана проблема хвилює не лише велосипедистів, але і пересічних громадян. На поганій дорозі існує ризик потрапити в дорожньо-транспортну пригоду, отримати ушкодження різного характеру, зламати технічне устаткування велосипеда.

3. Відсутність спеціальних велодоріжок і місць для паркування велосипеда. Відповідно до ст. 19 Закону України «Про дорожній рух», особи, які керують велосипедами без двигунів, мають право їздити по спеціальних велосипедних доріжках, а в разі їх відсутності - по краю проїзної частини дороги, вулиці чи узбіччю [3]. Звідси випливає наступна проблема.

4. Низький рівень культури дорожнього руху. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про дорожній рух», велосипедист є водієм велосипеда та активним учасником дорожнього руху [3]. На жаль, більшість інших учасників дорожнього руху ігнорують права велосипедистів, часто їх порушують, завдають шкоди як в матеріальному, так і в моральному плані.

5. Відсутність активної позиції та серйозного ставлення правоохоронних органів до захисту прав велосипедистів. На жаль, дана проблема проявляється в тому випадку, коли потрібно знайти вкрадений велосипед та злочинця, або відстояти права велосипедиста на дорозі під час виникнення аварійної ситуації з боку інших учасників дорожнього руху.

Таким чином, враховуючи вищезазначені проблеми, автор пропонує такі рекомендації для розвитку велотуризму на Миколаївщині:

1. Створення чітких веломаршрутів та системи електронного відображення їх основних характеристик (протяжність, вид покриття, рекомендації щодо проходження, заходи безпеки, провідні інструктори для консультацій тощо). Доцільно заручитися підтримкою місцевої влади

задля побудови маршрутів відповідно до закону та міської інфраструктури.

2. Звернути увагу місцевої та обласної влади на стан доріг в Миколаївській області. Провести громадські слухання з даного питання, привернути увагу більшою кількістю велосипедних заходів з обов'язковим підписанням офіційних резолюцій до органів влади.

3. Місцевим велоактивістам дати відповідним органам місцевої та обласної влади доручення про узгодження і затвердження порядку установки велопарковок та типовий проект цих об'єктів, який повинен бути рекомендований всім. Доцільно задуматись про створення системи перехоплюючих паркінгів, тобто критих стоянок, які охороняються, для велосипедів поблизу від зупинок громадського транспорту. Мета створення таких паркінгів - інтегрувати велосипедний рух в існуючу транспортну мережу міста. Це дуже зручно, в першу чергу, для миколаївців, які живуть у віддалених мікрорайонах: можна проїхати на велосипеді невелику відстань від будинку до зупинки громадського транспорту і залишити велосипед в безпечному місці.

4. Розміщення соціальних реклам про безпеку велоруку, анонс майбутніх велосипедних заходів. Дана рекомендація може істотно вплинути на психологічне сприйняття прав велосипедистів серед інших учасників дорожнього руху та громадян.

5. Громадським організаціям, які займаються захистом прав велосипедистів, разом із правоохоронними органами проводити різноманітні освітньо-розважальні заходи, тренінги, які будуть звертати увагу на проблеми велосипедистів, пропонувати методи захисту від злочинців та порушників правил дорожнього руху, підвищувати правову освіту та взаємні доброзичливі відносини велотуристів і правоохоронних органів. До речі, чимало учасників велопарадів та велопоходів є офіцерами патрульної поліції м. Миколаєва та області. Це також може сприяти вирішенню багатьох проблем, більш глибокому сприйняттю традицій

миколаївського велоруху.

Отже, велосипедний туризм – це один із видів спортивного туризму, метою якого є подолання відстаней, різноманітних перешкод на велосипеді. Туризм – одне з найважливіших явищ сучасності, якому підпорядковуються дії об'єктивних законів розвитку суспільства. Як вид людської діяльності туризм має велике значення, що з часом буде зростати.

Загалом велосипедний туризм у Миколаївській області має хороші перспективи за умови обмеження впливу факторів, які гальмують його розвиток. Лише спільними зусиллями органів виконавчої влади та місцевих активістів можна сприяти розвитку велосипедного туризму в регіоні та підвищувати туристичну привабливість районів і міст Миколаївщини. Однак, незважаючи на оптимістичні прогнози, доводиться констатувати, що на даний момент велотуризм в нашому регіоні, як і в цілому по країні, значною мірою залишається неорганізованим, а тому немає офіційної статистики щодо кількості подорожуючих велотуристів, їх статевої, вікової диференціації, а також вичерпної інформації про найбільш затребувані ними маршрути. Все це – предмет майбутніх досліджень.

Література:

1. Архипов Е. М. За здоровьем на велосипеде. – М. : «Советский Спорт», 1989.
2. Велопарад в Николаеве. Mykolaiv Urban Days [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://velorally.ua/events/veloparad-v-nikolaeve-mykolaiv-urban-days/>.
3. Закон України «Про дорожній рух» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3353-12/page>.
4. Клуб спортивного велотуризму «Ротор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biker.mk.ua/articles.html>.
5. Миколаївська міська молодіжна громадська організація «Альтер-

Спорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://alter-sport.com>.

6. Миколаївський велосайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bikerway.com>.

7. Соколов В.А. Велосипедный туризм / В.А. Соколов , В.С. Ильин . – РиБ «Турист», 1992.

8. Туристский терминологический словарь : справоч.-метод. пособие / И. В.Зорин, В. А. Квартальнов. – М. : Советский спорт, 1999. – 664 с.

9. Федерація спортивного туризму України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fstu.com.ua>.

10. Шевчук В. Г. По родному краю на велосипеде. – Одесса, 2007.